

Christer Ljungwall

Forum för talare
Augusti 2008

Ett nyhetsbrev från Talarforum

Oro i Kinas finansiella system

En fascinerande utveckling

Kinas genomgripande ekonomiska utveckling har fascinerat världen i 30 år. Utvecklingen diskuteras dock inte bara i positiva ordalag och det står klart att åsikterna om reformarbetets innehåll, riktning och resultat i allmänhet är föremål för häftig debatt. Detta gäller även landets framtidsutsikter.

Dels är kostnaderna i form av miljöförstöring gigantiska, dels är de sociala skillnaderna svåra att lösa på kort sikt. Det finansiella systemet saknar genomgripande reformer och vilar på en instabil grund, statliga bolag är belastade med dolda problem av enorma proportioner och samhället i övrigt präglas av korruption och olika gruppers särintressen.

Svagheter i det finansiella systemet

Det finansiella systemet spelar en avgörande roll i en dynamisk ekonomi, och därmed är ytterligare breddning och reformer av det nödvändig. Ett misslyckande på det här området leder till att utvecklingen i Kina gör halt med allvarliga konsekvenser för den globala ekonomin som följd.

Två argument

Det är framför allt två argument som ligger till grund för ett sådant scenario. Det första bygger på erfarenhet från flera andra länder om att finansiella system från och till genomgår olika grader av instabilitet och turbulens, som exempelvis sub-prime krisen i USA, världens kanske mest dynamiska och transparenta ekonomi. Det andra är att Kinas finansiella system de facto anses vara instabilt, fyllt av dolda problem och med stor politisk inblandning.

Vid sidan av den lagstiftande sektorn är det finansiella systemet den del av ekonomin där politisk påverkan och eftersläpning av politiska beslut har störst effekt. Trots genomgripande reformer av Kinas finansiella system kvarstår betydande problem, speciellt inom de statliga bankerna.

Den statliga inblandningen

Statens intervenering på kreditmarknaden t.ex. i form av kapitaltillskott med syfte att rekonstruera de eftersatta statliga bankerna, en medveten strategi att hålla insolventa finansiella institutioner aktiva, upprätthållande av en

Christer Ljungwall

Christer Ljungwall är doktor i nationalekonomi och anställd vid Handelshögskolan i Stockholm. Sedan 2004 är han gästforskare vid China Center for Economic Research (CCER) vid Pekings Universitet.

Klicka här för mer information om Christer Ljungwall.

Christer Ljungwall

Forum för talare
Augusti 2008

Ett nyhetsbrev från Talarforum

Oro i Kinas finansiella system

monopolställning m.m. har skapat en förvriden incitamentsstruktur bland kinesiska banker och andra finansiella institutioner. Detsamma görs gällande för majoriteten av Kinas statliga företag och deras relationer till de statliga bankerna.

Förfallna krediter

Antalet nya krediter har ökat explosionsartat under de senaste fem åren vilket riskerar att leda till en ny våg av förfallna krediter och inte minst viktigt fler konkurser. Under 2006 uppgick för första gången investeringarnas andel av BNP till över 50 procent en historiskt mycket hög nivå i samband med att bankerna finansierar ett stort antal investeringar inom fastighetssektorn och utbyggd industrikapacitet.

Nödlidande lån

Idag märks en ökad rapportering om nödlidande lån från bankerna ofta med ursprung i fastighetsbranschen samtidigt som överkapacitet inom stora delar av industrin antyder att företagen i händelse av en avmattning i ekonomin eller t.ex. högre räntenivåer får svårt att klara sina kostnader. Det sistnämnda är högst påtagligt bland de statligt kontrollerade företagen, vilka under lång tid åtnjutit god tillgång på subventionerade krediter.

Låg avkastning och ineffektivitet

Trots krafttag från den statliga myndighet som reglerar och kontrollerar bankerna, är den genomsnittliga kapitalkvoten om ca 8 procent hos kinesiska banker betydligt lägre än i Asien som helhet, samtidigt som de kinesiska bankerna har en avsevärt lägre avkastning. Till detta kan läggas att investeringarna i Kina i genomsnitt är mycket ineffektiva, betydligt mer ineffektiva än i t.ex. Indien.

Hög inflation ett påtagligt hot

De stigande priserna i den kinesiska ekonomin beror på ett antal faktorer som arbetar gemensamt: hög investeringstakt i fasta tillgångar, ökande volymer av lån, fortsatt stort handelsöverskott, ökande produktionskostnader till följd av högre världsmarknadspriser på insatsvaror, löneökningar och naturligtvis också stigande priser på livsmedel. Bakom dessa faktorer ligger dock en avgörande händelse i landets ekonomi nämligen den kraftiga ökningen av penningmängden.

Christer Ljungwall

Christer Ljungwall

Forum för talare
Augusti 2008

Ett nyhetsbrev från Talarforum

Oro i Kinas finansiella system

Trots upprepade åtgärder från den kinesiska centralbanken, som t.ex. höjd räntenivå och ökade reservkvoter, har man inte lyckats tygla den snabbt växande penningmängden i ekonomin under det senaste året. Under år 2007 höjdes reservkvoten vid tio tillfällen samtidigt som räntenivån justerades uppåt vid sex tillfällen i syfte att begränsa likviditeten i ekonomin. Den senaste aktionen från centralbankens sida skedde den 25 mars då reservkvoten för finansiella institutioner höjdes med 0,5 procentenheter. Paradoxalt nog har den reala räntan till och med sjunkit trots höjda nominella räntor.

Kraftiga prisökningar

Enligt centralbankens siffror uppgick M2 (M1 + övriga depositioner) till 42,1 triljoner RMB vid slutet av februari 2008 en ökning med 17,5 procent jämfört med samma period ett år tidigare. Detta visar på en fortsatt stark likviditet i den kinesiska ekonomin. Det är svårt att undgå kraftiga prisökningar under sådana förhållanden. Det är samtidigt svårt för centralbanken att neutralisera en snabbt ökande valutareserv på ett effektivt sätt.

Hög ränta, stark valuta

Den kinesiska centralbankens interventioner på valutamarknaden, dvs. köp av USD och försäljning av RMB i syfte att kontrollera apprecieringstakten på RMB har även den lett till en snabb ökning av penningmängden och ett kraftigt ökat inflationstryck. Dessutom är det naturliga inflödet av kapital för närvarande mycket högt, främst p.g.a. ränteskillnader mellan Kina och omvärlden samt en starkare valuta (RMB). Kina kommer definitivt att se ytterligare prisökningar framöver. Den makroekonomiska miljön med hög tillväxttakt och snabba prisökningar i den inhemska ekonomin och med ett USA och Europa som upplever en nedgång i ekonomin sätter den kinesiska centralbanken och därmed centralmakten i en svår situation.

Risk för minskad köpkraft och social oro

Från tidigare perioder med hög inflation i den kinesiska ekonomin vet vi att den reala tillväxten i negativ mening påverkas högst påtagligt. Idag är situationen betydligt mer komplex än på 80- och 90-talet. En fortsatt stram penningpolitik och begränsad utlåning slår mot statliga

Christer Ljungwall

Christer Ljungwall

Forum för talare
Augusti 2008

Ett nyhetsbrev från Talarforum

Oro i Kinas finansiella system

företag och inte minst mot sektorer med betydande inslag av privata aktörer, vilket kan leda till förödande effekter för kinesiska banker. "Smutsen under mattan" skulle komma fram och penningmängden spädas på ytterligare. Följden blir mycket höga inflationsnivåer, något som direkt skulle drabba den kinesiska befolkningen genom snabbt minskad köpkraft, och som på sikt kan leda till social oro.

Kina är inte immun mot kriser

En åtgärd för att hindra nödlidande lån från att nå ohanterbara nivåer och minska kostnaderna i händelse av en finansiell kris är att bredda det finansiella systemet och etablera privata banker i stor omfattning. Ett avgörande steg i den här riktningen togs den 11 maj innevarande år. Sammanfattningsvis är min syn på Kinas utveckling över tiden positiv. Det vore dock ett stort misstag att ta den till synes stabila situationen som råder i dagsläget som intäkt för att den kinesiska ekonomin - och i förlängningen det kinesiska samhället - är immun mot kriser.

Christer Ljungwall